

Να εφαρμοστεί άμεσα η απόφαση 1833/2021 ΟΛΣΤΕ
για τη 10ετή παραγραφή των οφειλών!

**Το ΚΕΑΟ/ΕΦΚΑ εφαρμόζει ακόμη την 20ετή παραγραφή
τού νόμου Κατρούγκαλου (άρθρο 95 παρ.1 ν. 4387/2016),
που κρίθηκε αντισυνταγματική!**

**Ι.Δέκα (10) μήνες από την έκδοση της υπ'αριθ. 1833/2021 απόφασης
ΟΛΣΤΕ**

Με την υπ'αριθ. 1833/2021 απόφαση του Συμβουλίου Επικρατείας, που δημοσιεύθηκε στις 5-11-21, η Ολομέλεια του ΣΤΕ (Πρόεδρος Ε.Σαρπ, Εισηγήτρια Κ.Κονιδισιώτου) τάχθηκε αμετάκλητα υπέρ της 10ετούς παραγραφής των οφειλών προς τον e-ΕΦΚΑ καθώς και προς όλα τα Ταμεία που σήμερα έχουν ενταχθεί στον ενιαίο e-ΕΦΚΑ.

Στην ουσία, με την ιστορική της αυτή απόφαση η Ολομέλεια του Ανωτάτου Δικαστηρίου κήρυξε ως αντισυνταγματική τη διάταξη της παρ.1 του άρθρου 95 του ν. 4387/2016 (ΦΕΚ Α' 85, «νόμος Κατρούγκαλου») που είχε θεσπίσει ως γενικό κανόνα την 20ετή παραγραφή των οφειλών προς τον ΕΦΚΑ και τα Ταμεία που εντάχθηκαν σ'αυτόν.

Η διάταξη της παραγράφου 1 του άρθρου 95 του ν. 4387/2016, που κηρύχθηκε αντισυνταγματική με την υπ'αριθ. 1833/2021 απόφαση της Ολομέλειας ΣΤΕ, ειδικότερα όριζε ότι: *«Από την έναρξη ισχύος του παρόντος, οι απαιτήσεις των Φορέων Κοινωνικής Ασφάλισης που εντάσσονται στον Ε.Φ.Κ.Α. από μη καταβληθείσες ασφαλιστικές εισφορές υπόκεινται σε εικοσαετή παραγραφή, που αρχίζει από την πρώτη μέρα του επόμενου έτους εντός του οποίου παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία. Η ρύθμιση αυτή δεν εφαρμόζεται στις ήδη παραγεγραμμένες, κατά τις ισχύουσες κατά την έναρξης ισχύος του παρόντος διατάξεις, απαιτήσεις. Η παραγραφή των απαιτήσεων που έχουν γεννηθεί έως την έναρξη ισχύος της παρούσας διάταξης αλλά δεν έχουν υποπέσει σε παραγραφή κατά την έννοια του προηγούμενου εδαφίου, ορίζεται εικοσαετής και άρχεται από την*

πρώτη μέρα του επόμενου έτους εντός του οποίου παρασχέθηκε η ασφαλιστέα εργασία ή υπηρεσία.».

II. Το ιστορικό τής υπόθεσης που οδήγησε στην «πιλοτική δίκη» ενώπιον του ΣΤΕ και στην έκδοση της υπ' αριθ. 1833/2021 απόφασης

Η υπόθεση ξεκίνησε με προσφυγή που κατατέθηκε στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Χαλκίδας και εισήχθη προς συζήτηση ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας ως «πιλοτική δίκη», κατ'εφαρμογή του άρθρου 1 παρ.1 ν.3900/2010 (Α' 213), κατόπιν της 17/17-9-2020 πράξης της οικείας Επιτροπής του Δικαστηρίου, με την οποία έγινε δεκτό το από 26-8-2020 αίτημα της προσφεύγουσας εταιρίας.

Σύμφωνα με την ως άνω πράξη, το ζήτημα ήταν (και είναι) γενικότερου ενδιαφέροντος με συνέπειες για ευρύτερο κύκλο προσώπων. Έτσι, υπό τη βάσανο των δικαστών του ΣΤΕ, τέθηκε το θέμα της συνταγματικότητας της 20ετούς παραγραφής που ορίστηκε (ως ανωτέρω) με την παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 4387/2016. Ειδικότερα, θεσπίστηκε ενιαία ρύθμιση για την παραγραφή των αξιώσεων των φορέων κοινωνικής ασφάλισης, οι οποίοι εντάχθηκαν στον ΕΦΚΑ, η διάρκεια της οποίας ορίστηκε σε είκοσι (20) έτη.

Με την κριθείσα προσφυγή η προσφεύγουσα αστική μη κερδοσκοπική εταιρεία ζητούσε την ακύρωση ή τροποποίηση των υπ' αριθ. 226/29/10.6.2019 και 228/30/10.6.2019 αποφάσεων της Τοπικής Διοικητικής Επιτροπής Χαλκίδας του Περιφερειακού Υποκαταστήματος Μισθωτών Εύβοιας, με τις οποίες απορρίφθηκαν ενστάσεις της κατά των 022/Μ/26/21.1.2019 και 022/Μ/116/9.4.2019, αντιστοίχως, πράξεων επιβολής εισφορών (ΠΕΕ) του ίδιου Υποκαταστήματος. Οι ενστάσεις αυτές είχαν επιβάλει σε βάρος της εταιρείας ασφαλιστικές εισφορές για την ασφαλιστική τακτοποίηση εργαζόμενης σ'αυτήν ποσού 25.790,49 ευρώ και 9.629,70 ευρώ, αντιστοίχως, που αφορούσαν εργασία παρασχεθείσα κατά το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο του έτους 2006 έως και το Δεκέμβριο του έτους 2015. Η προσφεύγουσα εταιρία προέβαλε το επιχείρημα ότι η αξίωση για την καταβολή των εισφορών αυτών είχε υποπέσει σε παραγραφή.

III. Αντισυνταγματική η 20ετής παραγραφή του ν. 4387/2016 (άρθρο 95 παρ.1). Προέχει η ασφάλεια δικαίου. Το σκεπτικό τής 1833/2021 απόφασης ΟΛΣΤΕ

Με ισχυρή επιχειρηματολογία, οι ανώτατοι ακυρωτικοί δικαστές επικαλέστηκαν κυρίως τις αρχές τής ασφάλειας του δικαίου και της αναλογικότητας. Ειδικότερα αποφάνθηκαν ότι η αρχή της ασφάλειας του δικαίου (που απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου και θεμελιώνεται κυρίως στις διατάξεις των άρθρων 2 παρ. 1 και 25 παρ. 1 του Συντάγματος), ειδικότερη εκδήλωση της οποίας αποτελεί η αρχή της προστατευόμενης εμπιστοσύνης του διοικουμένου, επιβάλλει σαφήνεια και προβλέψιμη εφαρμογή των εκάστοτε θεσπιζόμενων κανονιστικών ρυθμίσεων.

Η θεμελιώδης αυτή αρχή της ασφάλειας δικαίου πρέπει να τηρείται με ιδιαίτερη αυστηρότητα, όταν πρόκειται για διατάξεις που δύνανται να επιφέρουν σοβαρές οικονομικές επιπτώσεις στους διοικουμένους, όπως είναι οι διατάξεις που προβλέπουν την επιβολή επιβαρύνσεων με τη μορφή ασφαλιστικών εισφορών, ενώ απαιτεί η κατάσταση του διοικουμένου (αναφορικά στον έλεγχο τής εκ μέρους του τήρησης των κανόνων της οικείας νομοθεσίας), να μην μπορεί να τίθεται επ'άοριστον εν αμφιβόλω.

Έτσι, στη νομοθεσία περί επιβολής ασφαλιστικών εισφορών απαιτείται η πρόβλεψη προθεσμίας παραγραφής, η οποία -για τη διασφάλιση της λειτουργίας τής ως άνω αρχής- πρέπει να ορίζεται εκ των προτέρων. Η διάρκειά της πρέπει δηλαδή να είναι προβλέψιμη από το διοικούμενο, ενώ μετά τη λήξη της να μην είναι πλέον δυνατή η επιβολή σε βάρος του διοικουμένου ούτε της σχετικής οικονομικής επιβάρυνσης ούτε οιασδήποτε σχετικής κύρωσης.

Περαιτέρω, οι ανώτατοι δικαστές του ΣΤΕ αποφάνθηκαν ότι η προθεσμία παραγραφής των αξιώσεων των ασφαλιστικών φορέων για καταβολή ασφαλιστικών εισφορών πρέπει να είναι εύλογη, δηλαδή να συνάδει προς την κατοχυρωμένη από το άρθρο 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος αρχή της αναλογικότητας. Οφείλει επίσης να είναι σχετικά σύντομη, δεδομένης και της αυξανόμενης ταχύτητας και πολυπλοκότητας των σύγχρονων βιοτικών σχέσεων και συναλλαγών και του συνακόλουθου πολλαπλασιασμού των νομικών υποχρεώσεων των διοικουμένων, που απαιτούν, κατ'αρχήν, ταχεία εκκαθάριση των εκάστοτε τρεχουσών υποχρεώσεών τους.

Αναφορικά με τους βεβαρημένους με τις ασφαλιστικές εισφορές υποχρέους (εργοδότες ή αυτοαπασχολούμενους), ο χρόνος της παραγραφής απαιτείται να είναι ο αναγκαίος, σύμφωνα με την Ολομέλεια του ΣΤΕ, ώστε, αφενός μεν να διασφαλίζεται το κατοχυρωμένο στο άρθρο 20 παρ. 1 του Συντάγματος δικαίωμα άμυνάς τους (και

των τυχόν, λόγω του διαδραμόντος χρόνου, καθολικών ή οιονεί καθολικών διαδόχων τους) έναντι δυσχερειών απόδειξης περιστατικών αναγόμενων στο απώτερο παρελθόν και αφετέρου, -ενόψει της φύσης των ασφαλιστικών εισφορών που καταβάλλονται περιοδικά και κατά κανόνα σε συνάρτηση με την κατά το χρόνο γένεσης της σχετικής υποχρέωσης εισφοροδοτική ικανότητα του οφειλέτη τους- οι οφειλέτες να μην οδηγούνται σε οικονομική εξουθένωση λόγω της υποχρέωσης ταυτόχρονης καταβολής συσσωρευμένων οφειλών περισσότερων ετών, με περαιτέρω δυσμενείς επιπτώσεις στην απασχόληση αλλά και στην εθνική οικονομία γενικώς. *«Η διαμόρφωση της προθεσμίας παραγραφής υπό τους ανωτέρω όρους», καταλήγουν οι ανώτατοι δικαστές, «που αποτελούν και εκδήλωση της ειρηνευτικής λειτουργίας του δικαίου, συμβάλλει στην καλλιέργεια της αναγκαίας σε ένα κράτος δικαίου σχέσης εμπιστοσύνης των διοικούμενων προς τη Διοίκηση.».*

IV. Η αρχή της αναλογικότητας. Το διατακτικό της 1833/2021 ΟΛΣΤΕ

Σε συνέχεια της πλήρους και τεκμηριωμένης επιχειρηματολογίας τους, οι ανώτατοι δικαστές αποφάνθηκαν ότι η διάταξη της παρ. 1 του άρθρου 95 του ν. 4387/2016, με την οποία θεσπίσθηκε ενιαία ρύθμιση για εικοσαετή (20ετή) παραγραφή των αξιώσεων για καταβολή εισφορών των εντασσομένων στον ΕΦΚΑ φορέων, αντίκειται στην κατοχυρωμένη στο άρθρο 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος αρχή της αναλογικότητας, καθόσον χρόνος παραγραφής είκοσι (20) ετών δεν συνιστά εύλογη διάρκεια της οικείας προθεσμίας, η οποία, όπως προαναφέρθηκε, απαιτείται να είναι σχετικά σύντομη.

Εξάλλου, η ανωτέρω διάταξη αντίκειται στην αρχή της ασφάλειας δικαίου κατά το μέρος που η εικοσαετής παραγραφή (που θεσπίσθηκε μάλιστα σε χρόνο κατά τον οποίο οι υπαγόμενοι στις ρυθμίσεις του νέου ασφαλιστικού νόμου είχαν ήδη υποστεί διάφορες οικονομικές επιβαρύνσεις για την αντιμετώπιση του δημοσιονομικού προβλήματος της χώρας, όπως π.χ. περικοπές αποδοχών, αύξηση φορολογικών συντελεστών, επιβολή νέων φόρων και εκτάκτων εισφορών, μείωση αφορολογήτου ορίου στο φόρο εισοδήματος, κ.λπ.) ισχύει αναδρομικά. Δηλαδή ισχύει και για απαιτήσεις που είχαν γεννηθεί μέχρι την έναρξη ισχύος της νέας διάταξης, υπάγονταν στην (προβλεπόμενη εδώ και δεκαετίες για το μεγαλύτερο, έως την ίδρυση του ΕΦΚΑ, ασφαλιστικό φορέα, το ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) δεκαετή παραγραφή και δεν είχαν ακόμη παραγραφεί.

Τόσο μεγάλος χρόνος παραγραφής δεν δικαιολογείται, σύμφωνα με την απόφαση. Αλλά δεν δικαιολογείται ούτε και η αναδρομική εφαρμογή της νέας ρύθμισης, από λόγους που συνδέονται με τις δυσχέρειες κατά την οργάνωση του νέου ασφαλιστικού φορέα και την ένταξη σε αυτόν όλων των μέχρι τότε φορέων κοινωνικής ασφάλισης και όλων των εργαζομένων τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα (μισθωτών του ιδιωτικού και του δημοσίου τομέα, αυτοαπασχολούμενων, ελεύθερων επαγγελματιών, αγροτών). Επίσης δεν δικαιολογείται ούτε από την (έως την ίδρυση του ΕΦΚΑ) ενδεχόμενη αδράνεια των διαφόρων φορέων κοινωνικής ασφάλισης να μεριμνήσουν για την είσπραξη των απαιτήσεών τους, ανεξαρτήτως των λόγων στους οποίους οφειλόταν η αδράνεια αυτή, καθώς και αν προβλήματα οργανωτικά και λειτουργικά των εν λόγω φορέων που δεν είχαν επιλυθεί επί δεκαετίες, θα αποτελούσαν επαρκή λόγο για την πρόβλεψη τόσο μακρού χρόνου παραγραφής.

Περαιτέρω, η ίδια η πρόβλεψη σχετικά σύντομης προθεσμίας για την οικεία παραγραφή, σύμφωνα με την απόφαση, δεν επιφέρει για τους ασφαλισμένους δυσμενείς συνέπειες κατά τη συνταξιοδότησή τους και, μάλιστα, σε περίπτωση αναγνώρισης χρόνου ασφάλισης που ανάγεται σε παρελθόντα χρόνο. Κι αυτό γιατί το ζήτημα του καθορισμού εύλογης (σχετικά σύντομης) διάρκειας προθεσμίας παραγραφής των αξιώσεων για την καταβολή ασφαλιστικών εισφορών (που άλλωστε απαντάται στην πλειονότητα των σύγχρονων ευρωπαϊκών συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης) *«ουδόλως συνάπτεται με το ζήτημα (ενόψει και της διακριτής λειτουργίας τους) τής τυχόν πρόβλεψης σε διαφορετικά νομοθετήματα προϋποθέσεων, χρονικών ή άλλων συναπτόμενων με την καταβολή εισφορών, για την αναγνώριση χρόνου ασφάλισης με σκοπό τη συνταξιοδότηση.»*

Τέλος, με την υπ' αριθ. 1833/2021 απόφαση της ΟΛΣΤΕ, πρέπει να ακυρωθεί η υπ' αριθ. 228/30/10.6.2019 απόφαση της ΤΔΕ (που αφορά το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο του έτους 2006 έως και τον Ιανουάριο του έτους 2009), κατά το μέρος της που αφορά εισφορές που αντιστοιχούν στο χρονικό διάστημα που εκτείνεται πέραν της δεκαετίας, δηλαδή για το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο του έτους 2006 έως και το Δεκέμβριο του έτους 2008. Επιπροσθέτως, η 1833/2021 απόφαση ΟΛΣΤΕ, κάνοντας δεκτή την ένσταση της προσφεύγουσας κατά το μέρος αυτό, διατάσσει να μεταρρυθμισθεί η υπ' αριθ. 022/Μ/116/9.4.2019 πράξη επιβολής προστίμου και να μειωθεί το ποσό των εισφορών που τής επιβλήθηκαν από 9.629,70

ευρώ σε 241,43 ευρώ. Αυτό είναι το ποσό, σύμφωνα με τους ανώτατους δικαστές, που αντιστοιχεί στις οφειλόμενες για το μήνα Ιανουάριο του έτους 2009 ασφαλιστικές εισφορές.

Αναφορικά με την αξίωση τής προσφεύγουσας εταιρίας για τη μη καταβολή των επιβληθεισών ασφαλιστικών εισφορών, για το χρονικό διάστημα από τον Ιανουάριο του έτους 2009 έως και το Δεκέμβριο του έτους 2013, αυτή απορρίφθηκε αφού οι οφειλές αυτές δεν είχαν υποπέσει στη δεκαετή παραγραφή όταν εκδόθηκαν οι επίμαχες πράξεις επιβολής εισφορών (παραγραφή, άλλωστε, γνωστή στην προσφεύγουσα, εφόσον ήταν αυτή που ίσχυε για τις αξιώσεις του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ και υπό το προγενέστερο του ν. 4387/2016 νομοθετικό καθεστώς και, μάλιστα, για μεγάλο χρονικό διάστημα).

Ν.Η κυβέρνηση οφείλει να συμμορφωθεί άμεσα, χωρίς αστερίσκους και προϋποθέσεις

Επειδή η συμμόρφωση της Πολιτείας με την υπ' αριθ. 1833/2021 απόφαση της Ολομέλειας του ΣτΕ έχει ήδη καθυστερήσει απαράδεκτα, πολύ περισσότερο που καθημερινά στον έντυπο και ηλεκτρονικό φιλοκυβερνητικό τύπο υπάρχουν διάφορες ειδήσεις που συνιστούν στην ουσία μη συμμόρφωση της κυβέρνησης με την απόφαση.

Επειδή από τα δημοσιεύματα προκύπτει ότι η κυβέρνηση, αγνοώντας και παραβιάζοντας την υπ' αριθ. 1833/2021 απόφαση ΟλΣτΕ, εξαιρεί από την προωθούμενη νομοθετική ρύθμιση όλους όσοι έχουν βεβαιωμένες, ρυθμισμένες, εξυπηρετούμενες ή μη, οφειλές, δηλαδή αποκλείει το 80% και πλέον των οφειλετών προς τον ΕΦΚΑ.

Επειδή η υπ' αριθ. 1833/2021 απόφαση της Ολομέλειας του Ανωτάτου Δικαστηρίου ουδεμία ειδική προϋπόθεση έθεσε πέραν της παρέλευσης 10ετίας από τον χρόνο υποχρέωσης καταβολής των ασφαλιστικών εισφορών, ανεξαρτήτως αν οι οφειλές έχουν βεβαιωθεί ή ρυθμιστεί ή εξυπηρετούνται.

Καλούμε την κυβέρνηση να συμμορφωθεί με την υπ' αριθ. 1833/2021 απόφαση ΟλΣτΕ και να διαγράψει όλες τις οφειλές προ του 2011!! Οποιαδήποτε άλλη ερμηνεία ή απόφαση θα συνιστά επαναφορά στην πράξη της απαράδεκτης διάταξης της παρ.1 του άρθρου 95 του ν. 4387/2016 («νόμος Κατρούγκαλου»).

Η ευθυγράμμιση της Πολιτείας και των κανόνων της προς οριστικές και αμετάκλητες αποφάσεις της Δικαιοσύνης είναι μέγα θεσμικό ζήτημα του δημοκρατικού μας πολιτεύματος.

Αλέξης Π. Μητρόπουλος
Καθηγητής ΕΚΠΑ-Πρόεδρος ΕΝΥΠΕΚΚ